

Baki Laleoğlu
blaleoglu@setav.org

İYİ Parti'nin CHP ile Resmi, HDP ile Gayri Resmi Ortaklığı

BURADA ESAS MESELE KENDİSİNE ŞU AN İÇİN ALTERNATİF YARATAMAYAN VE CHP İLE İTTİFAKTAN ÖNEMLİ BİR KAZANIM ELDE EDEMEYEN İYİ PARTİ'NİN DURUMUDUR. İYİ PARTİ'NİN CHP İLE RESMİ, HDP İLE GAYRİ RESMİ ORTAKLIĞININ NE KADAR SÜRDÜRÜLEBİLİR OLDUĞU BÜYÜK BİR SORU İŞARETİDİR.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi'ne geçiş iktidara gelmek isteyen partiler açısından daha geniş ve farklı kesimlere ulaşım onları razı etmeyi mecbur kıldı. Bu noktada ittifaklar, özellikle muhalefet partileri açısından hayati bir rol oynamaktadır. Her ne kadar muhalefet, 2018 seçimlerinde kapsamlı ve tüm konularda uzlaşan bir ittifak kuramamış (örneğin tek bir cumhurbaşkanı adayı çıkarılamaması gibi) ve İYİ Parti'yi Meclis'e sokmak dışında herhangi bir başarı kazanamamış olsa da 31 Mart yerel seçimlerinde bu durum değişti. Özellikle İstanbul ve Ankara büyükşehir belediyelerinin 25 yıl sonra kazanılması, muhalefet blokunda izlenen stratejinin başarı getirebileceği yönünde bir inanç oluşturdu.

İşte bu noktada esas tartışılması gereken konu, muhalefet bloğunun ve ittifakın üzerine kurulduğu temeldir. Bu noktada şu soruları sormak gerekir. Özellikle 2014'teki Cumhurbaşkanlığı seçimleriyle beraber muhalefet partilerinin tek başına Recep Tayyip Erdoğan'ı mağlup edemeyeceklerini anlayarak seçim iş birliklerine başlaması ve "Erdoğan ve AK

Parti" karşıtlığı üzerindeki uzlaş, ittifakları sürdürmek adına yeterli midir? Diğer taraftan partilerin farklı değer ve ilkeleri, tek ortak payda olarak görülen ve muhalefetin tüm stratejisini üzerine kurduğu bu karşıtlık için ne kadar esnetilebilir? Yine farklı tabanlara ulaşmak adına parti, yönetici ve adayların kendi tabanlarını rahatsız eden parti, kişi ve ilkelere yaklaşması "stratejik davranış" olarak meşru kılınabilir mi? Kısaca muhalefet partileri açısından siyaset ve ittifakın sınırları nerede sonlanıyor?

CHP'nin Yaklaşımı

İşte tüm bu sorulara her parti kendi siyasi realitesi üzerinden cevap vermek mecburiyetindedir. Ancak CHP'nin bu sorulara vereceği cevap diğerlerine kıyasla daha net. Çünkü CHP'nin muhalefet blokunda kurulan ittifakın ana ve en kazançlı partisi olması, yine CHP'nin ittifaklara bakış açısını şekillendirmektedir. Öyle ki CHP, ana aktör olmayı biraz da kendisinin diğer partiler için vazgeçilmez kıldığını, hem İYİ Parti hem de HDP ile aynı anda ittifak kurabileceğini veya kurduğu ittifakın sürdürülebileceğini düşünmektedir. Bunun temel sebebi ise hiçbir

partinin "Erdoğan karşıtlığı"ndan vazgeçemeyeceği kabulüdür.

Bu noktada CHP'nin elini kuvvetlendiren en önemli kozu, tabanının bu karşıtlık üzerinden ne yaparsa yapsın ona oy vermeye devam edeceği algısı ve kısmi olarak realitesidir. 2014'te Ekmeleddin İhsanoğlu gibi CHP tabanına tamamen zıt bir aday gösterildiğinde bile Kılıçdaroğlu'nun kendi seçmenine "Tıptı tıptı oy vereceksiniz" demesi ve tabanın da önemli oranda Kılıçdaroğlu'nu dinlemesi, bu durumun en güzel örneğidir. Yine Canan Kaftancıoğlu, Mehmet Bekaroğlu, Sezgin Tanrıkulu gibi bazıları sol bazıları ise Kemalist ve ulusalcı tabanı rahatsız eden isimlerin partide kendine yer bulması veya yerel seçimlerde daha çok merkez sağ ve milliyetçi kimliğiyle öne çıkan isimlerin aday gösterilmesi de bu sebeptendir.

Bu bağlamda sol-sosyalist ve Kemalist tabandan partiye yönelik eleştiriler gelse de "tıptı tıptı" realitesi, eleştirilerin somut bir çıkışı dönüşmesi önündeki en büyük engeldir. Çünkü "Erdoğan karşıtlığı", başarının yakalanması için her yolu meşru kılmakta ve bu anlayışa göre herkes bu "strateji"ye itaat etmek zorundadır. Dolayısıyla kendi taba-

nını cepte olarak düşünen CHP yönetimi, "Kılıçdaroğlu Doktrini" diyerek kahramanlaştırmaya çalıştıkları bu "stratejinin" diğer partilerle iş birliği yapmak için yeterli olduğunu düşünmektedir. Böylelikle kurulacak ittifaklarla da sol-sosyalist, Kemalist, ulusalcı, muhafazakar, Türk ve Kürt milliyetçi grupların tümünün CHP'ye oy vereceğine inanılmaktadır. Çünkü "Erdoğan karşıtlığı" diğer partilerin de vazgeçilmezidir ve CHP bu karşıtlığın yegane adresidir. Dolayısıyla CHP açısından Erdoğan karşıtlığında buluşulduğu sürece açık veya gizliden ittifak kurmayı engelleyecek herhangi bir kırmızı çizgi bulunmamaktadır.

Kim Kime Mahkum?

CHP'nin ittifak sınırsızlığı böyleyken diğer aktörler HDP ve İyi Parti'nin durumu farklılık göstermektedir. Bu farklılığın temelinde ise CHP'nin söz konusu partiler ile kurduğu ilişki, tabanlar arasındaki farklar ve söz konusu partilerin kendilerini üzerine inşa ettiği siyasal realiteler yer almaktadır.

HDP, kendini Kürt milliyetçiliği üzerine inşa etmiş ve yeşil-sol-sosyalist şekilde süslenmiş bir yapı olarak CHP'yi birkaç sebeple araçsallaştırmış vaziyettedir. Bu sebeplerden ilki, Türkiye siyasetinden dışlanmış olan HDP'nin

İyi Parti'de söylem ve siyasetin yalnızca popülizm ve "Erdoğan karşıtlığı" üzerine kurulması, HDP ile gayri resmi ittifaka göz yumulmasına sebep olmuştur. Fakat bu durum sürdürüldüğü takdirde İyi Parti'yi gelecekte bir varoluş ve ittifak krizi beklemektedir.

meşruiyet aracı olarak CHP'yi kullanmak istemesidir. HDP, CHP ile kurulacak bir ortaklıkla tekrar meşru bir aktör haline gelebilecek ve böylece kendi tezlerini CHP gibi kitlesel bir parti ile birlikte dillendirebilecektir. Bir diğer önemli sebep ise AK Parti'nin HDP açısından yegane siyasi rakip olmasıdır. HDP'nin esas anlamda bir bölge partisi olması ve bu bölgede yalnızca AK Parti ile yarışıyor olması, CHP ve HDP'yi "Erdoğan karşıtlığı"nda kolaylıkla buluşturabilmiştir. CHP ise özellikle büyükşehirlerdeki milliyetçi Kürt oylarına ulaşabilmek adına HDP ile ortaklığa sıcak bakmaktadır. Bu noktada yerel seçimler ve özellikle İstanbul seçimleri önemli bir prova olmuştur. Dolayısıyla CHP ve HDP birbirine rakip değil, ortaktır ve Erdoğan karşıtı her ittifakta beraber yer alabilirler.

İyi Parti açısından ise durum daha karmaşık bir haldedir. İyi Parti tabanının büyük oranda tepkili milliyetçi-ulusalcılardan oluşması partiyi popülist sağ bir çizgiye itmştir. Ancak hitap edilen tepkisel oyların konsolide olmaması, İyi Parti açısından en büyük problemdir. Yine kurulan ortaklıkla genel seçimlerin kaybedilmesi ve İyi Parti'nin yerel seçimlerde herhangi bir büyükşehir belediyesi kazanamaması CHP ile ittifakını sorgulanır hale getirmiştir. Buna ek olarak CHP-HDP arasında-

ki ilişkinin geleceği de İyi Parti açısından endişe vericidir. Çünkü hitap edilen milliyetçi oyların HDP ile ittifaka nasıl bir tepki vereceği ve bu tepkinin kurumsallaşmış bir parti olarak MHP'ye geri dönüşe yol açabilme ihtimali bulunmaktadır. Ancak tüm bunlara rağmen parti söylem ve siyasetinin yalnızca popülizm ve "Erdoğan karşıtlığı" üzerine kurulması, HDP ile gayri resmi ittifaka göz yumulmasına sebep olmuştur. Fakat bu durum sürdürüldüğü takdirde İyi Parti'yi gelecekte bir varoluş ve ittifak krizi beklemektedir.

Sonuç olarak muhalefet blokunda CHP nasıl isterse öyle kurulacak bir ittifak bulunmaktadır. Çünkü CHP, sözde strateji özde ise mecburiyet üzerine kurulu bir siyaset izlemekte ve Erdoğan'a karşıt olanların kendi ittifakına gelmek zorunda olduğu düşüncesiyle hareket etmektedir. Bu doğrultuda parti, ilke, taban fark etmeksizin kim oy getirecekse onla ittifak kurabilir ve bu ittifak için Erdoğan karşıtlığı yeterlidir. HDP ise CHP ile kurulacak ittifaka dünden razıdır. Burada esas mesele kendisine şu an için alternatif yaratamayan ve CHP ile ittifaktan önemli bir kazanım elde edemeyen İyi Parti'nin durumudur. İyi Parti'nin CHP ile resmi, HDP ile gayri resmi ortaklığının ne kadar sürdürülebilir olduğu büyük bir soru işaretidir. **K**